

MUNNHARPA

September 2004

Troms fylkeskommune
Den offentlige tannhelsetjenesten

Tekst og foto: Kjersti Anfinnsen

Jeg møter fire av de nye tannlegestudentene i kantina på MH bygget. De første ordvekslinger utspinner seg om været; her er det ingen tvil om Nord-norsk tilhørighet. De er fra Hammerfest, Bø i Vesterålen, Balsfjorden, Alta, Leknes, Tromsø, Å i Lofoten, Tonnes, Skibotn, Fauske, Øvre Soppero (Sverige) og Iran. Til sammen er de tolv i en alder fra 19 – 40 år; ni jenter og tre gutter.

Tannlegeutdanningens nye stjerner: Camilla, Jeanett, Line og Kjersti

Camilla ser frem til å studere odontologi de neste fem årene. På en skala fra en til ti over hvor glad hun er nå om dagen topper hun skalaen med svaret: " Fordi jeg skal bli tannlege!" Jeanett er helt enig: " Har kommet inn på mitt første ønske, og skal få bli tannlege." Det ymtes frem at fem år kanskje er litt lenge. Ikke alle er enig. Line, som har fullført tre år på farmasi, studerer gjerne fem år til. Det er jo tannlege hun egentlig ville bli. " Vi har hørt vi skal bli hypermoderne tannleger",

smiles det, "og så har vi hørt veldig mye om det Store nye bygget".

Dagene på Universitetet brukes på basalfag i form av forelesninger og lab; generell og organisk kjemi, biokjemi, sykdom og samfunn og ex.phil. All undervisning foregår sammen med medisinene. De tolv unge lovende tannlegestudentene blir fort usynlige i medisinerlandskapet. De får allerede mange spørsmål av typen: " Hvorfor studerer du ikke medisin?" og " Hvorfor vil du egentlig bli tannlege da?" Dette har de fleste klare synspunkter på selv om ingen har tannleger i nær familie. De ser for seg en interessant og spennende fremtid med gode arbeidsmuligheter, bra lønn og gunstige arbeidstider. Videre svarer noen at de ønsker et arbeid der de kan jobbe med mennesker samtidig som der vil bli både teoretiske og praktiske utfordringer.

Selv om det liksom er jeg som skal stille spørsmålene her, er realiteten en annen: "Har du noen gang angret på at du ble tannlege? Hva gjør en studentforening? Har du hørt om skiseminar på Geilo med studentene i Oslo og Bergen? Kan vi melde oss inn i tannlegeforeningen? Vi skal vel trene litt før vi begynner å borre på folk?" Savnet etter studenter på høyere kull er åpenbart. Å være plog når et studie blir til kan bli tøft. Kjersti er litt skeptisk til å være prøvekanin, kanskje man skulle ta permisjon et år.

Det er heller ikke etablert noen sosiale tradisjoner, som for eksempel dåp, hyttetur, ball, temafest og nissefest. I Bergen og Oslo står tradisjonene sterkt og man blir som førsteårsstudent raskt tatt opp i et odontologmiljø. Munnhulen og Kjeller'n har i en årrekke vært åsted for arrangementer for og av Odontologistudentene. Det er ingen tvil om at Tanngarden trenger et Foramen liquideum. Et lokale som dette vil knytte det lille miljøet på MH sterkere sammen, gi identitet, styrke tradisjoner og skape grobunn for mye trivsel gjennom et langt studium. Alle de fire jentene er positivt innstilt til å lage noen tradisjoner selv og gleder seg til det kommer 20 nye studenter neste høst.

Fylkestannlegen har ordet

En milepæl er passert. Tannlegeutdanningen er formelt åpnet og vi fikk være med på begivenheten. Tannhelsesedagene ble på en naturlig

måte integrert i denne begivenheten med festmiddag torsdag kveld og faglige kurs på fredag. Jeg takker dere alle for fremmøte og humøret og håper at dere opplevde to begivenhetsrike og glade dager.

Det er ikke til å komme fra at en del personer fra vår egen stand i Troms har bidratt mer enn andre. Jeg vil spesielt nevne Leif A Høløe, Finn Bye, Peter Marstrander, Knut Fylkesnes og Anne Lise Strøm. Takk for innsatsen og langsiktigheten.

Ellers skal jeg hilse så mye fra avdelingsdirektør Kjell Røynesdal i Helsedepartementet. Han var overveldet over mottakelsen og spesielt begivenheten etter middagen. Noen damer har gjort et uslettelig inntrykk. Hvem var det ?

Kompetansesenteret er nå tannhelsetjenestens baby og utfordringen er å gi henne gode oppvekstvilkår. Ragnhild Nordengen samarbeider med Helsedepartementet om en finansieringsplan for virksomheten i tillegg til alle de andre arbeidsoppgavene. Skal vi lykkes med tannlegeutdanningen må vi lykkes med rekrutteringen til kompetansesenteret. Kjenner dere noen som ønsker å bidra, så gi oss beskjed. Det er utloves herved en belønning til dem som greier å rekruttere en spesialist. Belønningen er formelt ikke etablert enda, men en ukes sydentur er jeg ikke fremmed for.

Vel, jeg takker dere alle for noen opplevelsrike dager. En spesiell takk til tannhelsesekretærer og tannpleiere som har holdt det hele gående når tannlegene ikke har vært der.

Endre

Ny administrativ leder

Av: Ragnhild Nordengen

Vi er glad for å kunne informere om at Jorunn Nyheim er tilsatt i en to-årig prosjektstilling som administrativ leder på Tannhelsetjenenes

kompetansesenter for Nord - Norge (TkNN). Hun vil jobbe i 70% stilling fram til 1. november og deretter gå over på full tid.

TkNN står framfor store endringer og dermed også store utfordringer på ulike plan. Vi skal rekruttere spesialister for å etablere og utvikle fagmiljøer. Vi har en sentral rolle i forhold til det nye odontologistudiet ved UiTø, og skal samvirke med UiTø og tannhelsetjenesten i de tre nordnorske fylkene.

Jorunn vil ha den daglige ledelsen med økonomi- og personalansvar for kompetansesenteret, mens overtannlegen har et overordnet og faglig ansvar. Hun vil også være sentral i prosessen med utvikling av overordnede målsettinger og visjoner for TkNN, og utvikling av samarbeidet med den øvrige tannhelsetjenesten i fylket og regionen.

Jorunn har kontor på kompetansesenteret. Tlf: 77788421, e-post: jorunn.nyheim@tromsfylke.no

Jeg håper og tror at vi nå skal få fortgang i arbeidet med å videreutvikle Kompetansesenteret til en god arbeidsplass for de ansatte og til en god og effektiv serviceinstitusjon for tannhelsetjenesten og befolkningen i fylket og regionen.

Ny spesialist

"Anne Kjæreng er spesialtannlege i endodonti og har leid kontor til privatpraksis på kompetansesenteret (TkNN) siden mars 2001 - august 2004, tilsvarende ca. 20% stilling. I denne tiden har hun vært bofast i Oslo og har reist til Tromsø ca. 3 dager pr. mnd. Vi er svært fornøyd med at hun nå har flyttet til Tromsø og er ansatt i 50% stilling på TkNN fra 01.09.04. De resterende 50% jobber hun i privat praksis. Kapasiteten for

spesialbehandling i endodonti er dermed økt betraktelig, og vi forventer en reduksjon i ventelistene".

Nord-Troms på tur til Arnøy

25. og 26. august var Tannhelsetjenesten i Nord-Troms på distriktsmøte på Arnøy. Dette ble en uforglemmelig tur med masse natur, deilig mat og en inspirerende foreleser.

Vi bodde på Lauksletta overnatting som er en tidligere pensjonatskole.

Her tilbys utrolig deilig hjemmelaget mat og overnatting i stille omgivelser.

Forelesningslokaler er tilgjengelig i den gamle skolen. Her er alt som før og gamle minner fra skoletiden vekkes frem.

Lars Grytbakk fra Oslo hadde et inspirerende foredrag om egenmotivasjon, kommunikasjon og utbrenthet.

Arnøy har en storslagen natur med høye fjell ut mot storhavet som bare må oppleves.

Alle var enig om at dette var et av de beste distriktsmøtene vi har hatt.

Med vennlig hilsen Øystein Fredriksen

Ord er overflødig. Foto: Øystein Fredriksen

Elena Makarova – Tannlege !

Så var vi i mål. Elena med norsk autorisasjon, tannhelsesekretæren og undertegnede med avsluttet "ansvar" for at eksamen skulle gå bra. Undertegnede tillater seg i tillegg å være "i mål" med en litt annen vinkling. Nå har jeg noen som kan "overta" etter meg jeg også, i mangel av egne arvinger som tannlege.

Elena kom til oss våren 2002 som "medhjelper for tannlege". Hun fikk arbeidsplass i nabokontoret, og det var naturlig at jeg fikk det direkte ansvaret. Elena var en relativt erfaren tannlege med russisk embetseksamen, men mest erfaring med voksne pasienter. For meg er det en vesentlig forskjell mellom å behandle

voksne og barn. Ikke minst når det gjelder kommunikasjon. Det er derfor viktig med en erfaren tannhelsesekretær som kjenner rutinene og pasientene.

Det er ikke nok å kunne si "gap opp" og "spytt ut" som en velmenende sjel uttrykte det da Elena kom til Norge. Disse utfordringene tok Elena greit og hun deltok i de norskkurs hun kom over, for etter hvert å beherske språket så godt at hun kan forstå og kommunisere med pasienter og foreldre noenlunde enkelt.

Den virkelige utfordringen, tror jeg, var det å forholde seg til meg som en slags veileder – og "far" etter å ha vært selvstendig, yrkesaktiv, lenge. Det ble straks klart for oss at Elena gikk inn for å skape seg en fremtid med familien i Norge. For undertegnede har det vært en stimulans i hverdagen å være "veileder;" ikke bare faglig, men også en slags veiviser og døråpner i det norske byråkrati. Det er ikke få problemstillinger og instanser som melder seg for en som skal etablere seg og sin familie i kongeriket.

Varig etablering i Norge forutsetter norsk autorisasjon. Universitetenes lisensieringsprogram går over 2 semester som må finansieres av kandidatene. Det blir dyrt.

Elena har russisk embetseksamen som tannlege og praktisk erfaring. Jeg mener at vår oppgave her i Norge er å forsikre oss om at hennes utdanning gir en bakgrunn som sikrer fullverdig klinisk funksjon på vårt nivå. Papirene fra universitetet viser hvilke basale kunnskaper og forutsetninger hun skal ha. Noen hver av oss har glemt deler av det vi en gang lærte for å bli tannlege, og jeg kan ikke være enig i at basalkunnskapene nødvendigvis skal læres og eksamineres i på nytt. Nivået på tannlegeutdannelsen i det forskjellige landene må kunne vurderes på generelt nivå og "godkjennes" evt. Ikke godkjennes.

Et prosjekt i regi av sosialdepartementet ga oss et alternativ.

Fra Årsskiftet ble en tannhelsesekretær og undertegnede frikjøpt i 40% stilling. Undertegnede som veileder med ansvar for å vurdere om Elena etter 3 måneders strukturert klinikk, kunne anbefales å gå opp til eksamen tilsvarende 10. semesters studenter ved universitetet i Oslo.

Mitt ankepunkt er at vi fikk lite og for sen innføring i veilederfunksjonen, men for meg var det en interessant periode. Jeg vil si med Iren Reppen "Der er hardt å være to" (tannleger)

eksamen – det største problem var igjen nyansene i språket. Hun er vant å samtale på dialekt – det å forholde seg til Oslo språket var mildt sagt uvant. Elena har nå sin norske autorisasjon, er ansatt i stilling i Tannhelsetjenesten i Troms og har kjøpt leilighet for seg og sin familie i Harstad. Jeg tror hun blir en god ressurs for oss.

Elena og Rigmor. Foto: Herulf Klo

Og jeg? Jeg slippes snart ut på gressgangene som alle gamle hester, bare synd at tannlegeutdannelsen i Tromsø kommer først nå. Lykke til dere som skal være veiledere. Som jeg oppfattet veilederfunksjonen er den mer interessant enn den gamle instruktørmodellen, men krever mye.

Håkon Tande

50 års jubilanter september - november 2004:

Elsa H Stien Flaate, Sørreisa, 9. oktober

Rigmor Dypås, Tromsø, 6. november

Peter Marstrander, Tromsø, 18. november

60 års jubilanter september – november 2004:

Arnlaug Rønbeck, Gratangen, 14. september

Vi gratulerer!

En fyr i kjeramikk av Erik Lindland

Tusen takk for alle bidrag, Ha en produktiv høst!

Den 23. juni var Elenas eksamensdag i Oslo. Hun besto